

Muutoksen halu vie nuoria ammattilaisia eteenpäin

Anna-Kaisa Hyrkkänen & Anne Kakkonen

Tampereen yliopiston Informaatiotutkimuksen laitos putkautti ulos vuonna 2008 kaksi yhteiskuntatieteiden maisteria, jotka molemmat päätyivät pian kirjastonhoitajiksi Helsingin yliopiston kirjaston Kumpulan kampuskirjastoon. Tässä artikkelissa on muutamia ajatuksia, joita nämä virkaiältään nuoret informaatioammattilaiset ovat pyöritelleet ensimmäisten kampuskirjastotyövuosiensa aikana.

Innovatiivisuus ja asiantuntijuus valmiuksina

Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen koulutus ei varsinaisesti ole kirjastokoulutusta kirjastorutiineihin. Vaikka koulutus ei valmenna kirjaston spesifeistä tehtävistä suoriutumiseen, se tarjoaa valmiudet sellaiselle tieteelliselle ajattelulle ja toiminnalle, joka kuuluu osaksi tieteellistä kirjastotyötä.

Yliopistokoulutus antaa valmiuksia tarttua uusiin haasteisiin, olla innovatiivinen ja toimia työelämässä oman alansa asiantuntijana ja kehittäjänä sekä ennen kaikkea kehittyä alan mukana. Työelämässä hyödynnettävien taitojen opiskelu on pitkälti kiinni omista valinnoista, sillä informaatiotutkimuksen opiskelijalla on mahdollisuus suuntautua hyvin erilaisille osa-alueille.

Suuntauduimme opinnoissamme erityisesti tiedon tallennuksen ja -haun tutkimukseen ja tietojenkäsittelytieteen sivuaineopinnot tukivat hyvin tätä kokonaisuutta. Koemme erilaisten tietojärjestelmien ja tietokantojen tuntemuksesta olevan käytännön hyötyä työssämme, esimerkiksi tieteellisiä tiedonhankintataitoja opetettaessa.

Osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen

Yksi Helsingin yliopiston kirjastossa työskenteleyn ehdoton hienous on oman ammattitaitonsa kehittämisen mahdollisuus. Koulutustarjonta on

laajaa ja oman työn kannalta keskeisten koulutusten pariin on helppoa hakeutua.

Tutkimuksellisen ja tieteellisen osaamisen ylläpitämiseen kannustetaan monilla tavoin. Työyhteisössä rohkaistaan tieteelliseen julkaisu-toimintaan sekä tuetaan osallistumista erilaisiin seminaareihin ja konferensseihin.

Yliopiston henkilökunnalla on myös mahdollista kehittää kansainvälistä osaamistaan. Näitä mahdollisuuksia avautuu esimerkiksi Erasmus-henkilökuntavaihdon kautta sekä osallistumalla kansainväliseen kirjastoyhteistyöhön.

Nuori kirjastolainen kohtaa pitkät perinteet

Kirjastoammattilaiset ovat yleisesti ottaen hyvin heterogeenistä joukkoa ja erilaisuus, kuin myös eri-ikäisyys on hyve. Hiljattain työelämään siirtyneen informaatioammattilaisen ammatillisen ajattelun tuoreus, käytettyjen toimintamallien uudistamisen halu sekä vahva innovatiivisuus kohtaavat vuosien ammattitaidon. Vuosia kirjastoalalla olleilta, yliopistokirjastojen muutokset kokeneilta kirjastoalan konkareilta välittyy valtavasti sellaista tietoa ja taitoa, jota ei koulutuksen kautta ole mahdollista hankkia.

Tuoreiden informaatioammattilaisten halu uudistaa kirjastoissa vallitsevia toimintamalleja on viime aikoina ollut erityisen voimakasta. Perinteisten kirjastotehtävien parissa työskentelevien

Kuvaaja: Anne Kakkonen

Kuvateksti: Kumpulän nuoret kirjastolaiset kävivät ylläpitämässä verkostojaan Informaatiotutkimuksen päivillä Tampereella 21.-22.10.2010.

keskuudessa into uudistuksiin saatetaan kokea jopa uhkaavana.

Tarve uudistaa kirjastojen toimintoja on muuttuvassa informaatioympäristössä kirjastojen jatkuvuuden kannalta välttämätöntä ja kirjastojen henkilökuntaa pitää pystyä valmistamaan näihin muutoksiin. Kyse ei ole siitä, osataanko uudistua, vaan halutaanko ja kuinka muutokseen valmistaudutaan?

Informaatiotutkimus ja substanssiosaaminen

Työyhteisössämme arvostetaan koulutuksen tuomaa varmuutta käsitellä kirjastoalan uusia haasteita ja rohkeutta tarttua uusiin työtehtäviin. Vaarana tässä on yksilöiden ylikuormittuminen, kun erilaiset kehittämistehtävät kasautuvat helposti samoille, asioista nopeasti innostuville henkilöille.

Vaikka koemme koulutustamme arvostettavan

omassa työyhteisössämme, ei informaatiotutkimus ole perinteisesti saanut ansaitsemaansa arvostusta Helsingin yliopiston kirjastossa. Informaatiotutkimuksen osaaminen on kauan ollut paitsiossa substanssiosaajien valtaamissa kampuskirjastoissa. Oman tiedeyhteisön alojen tunteminen ja ajantasaisuus ovat toki hyödyksi, mutta eivät mielestämme itseisarvo.

Yliopiston laitokset pursuavat oman alansa ammattilaisia, eikä kirjastohenkilökunnan kuulu pyrkiä keskinkertaisuuteen aloilla, joiden ammattiryhmiä he eivät edusta. Kirjastoammattilaiset ovat erityisesti tiedonhankinnan ja tietojärjestelmien ammattilaisia ja tätä ammattitaitoa meidän on pystyttävä tarjoamaan edustamillemme tieteenaloille.

Kirjastotyön osaaminen esiin

Arvostusta saadakseen kirjastoammattilaisten pitää oppia nostamaan enemmän esille omaa osaa-

mistaan. Tuntuu, etteivät kirjaston käyttäjät tiedä, mitä kaikkea kirjastoissa tehdään lainaustiskien ulkopuolella, eikä kirjaston henkilökunnan ammattitaitoa osata aina hyödyntää riittävästi.

Samaan ilmiöön törmäsimme jo opiskeluaikoina. Monien reaktiot opiskelualaamme kohtaan olivat ihmetystä siitä, tarvitaanko kirjastotyöhön oikeasti ylempi korkeakoulututkinto. Toisaalta, ennen kuin arvostusta voi vaatia tiedeyhteisössä, tulee informaatiotutkimuksen opintojen merkitys hyväksyä oman ammattikunnan sisällä. 📖

Tietoa kirjoittajista:

*Anna-Kaisa Hyrkkänen, kirjastonhoitaja
Helsingin yliopiston kirjasto,
Kumpulan kampuskirjasto.
anna-kaisa.hyrkkanen@helsinki.fi*

*Anne Kakkonen, kirjastonhoitaja
Helsingin yliopiston kirjasto,
Kumpulan kampuskirjasto.
anne.kakkonen@helsinki.fi*